[Time: 2 Hours] [Total Marks 60]

Q. 1 Write in short, not more than two to three sentences. (Any Six)

02 marks each : total marks 12

a. Explain 'Distributive justice' as in Directive Principles.
b. Write any two functions of finance commission.
c. Explain colourable legislation.
d. What is prospective overruling? In which case it was laid down by Supreme Court?
e. What is an eligibility criteria to become a speaker of Lok Sabha?
f. Write the provisions relating to prohibition of changing the party by MPs and MLAs after they are elected.
g. Write any two functions of UPSC.
h. In which case the offence of Adultery under s. 497 of IPC declared unconstitutional?
i. When can additional judges of High Court be appointed? What is the tenure of them?
j. When can a financial emergency declared?

Q.2 Write short note. (Any two)

06 marks each : total marks 12

a) Doctrine of severability
b) Protection under Art. 20
c) Election Commission
d) Powers of President

Q.3 Solve (Any two)

06 marks each : total marks 12

A. Mr. Amar and Mrs. Sarita are married for 8 years. Mr. Amar has an extra-marital relation with Ms. Aayesha and they want to marry each other. Mr. Amar converted to Islam and got married to Ms. Aayesha.

i) Is the second marriage valid and legal? Why?
ii) Discuss the status of marriage between Mr. Amar and Mrs. Sarita in light of decided case.

B. Ms. Gauri, a transgender, had filled up a form as an aspiring candidate for contesting elections of Municipal Corporation. Her form was rejected being a transgender.
   i) Can a transgender contest election in India? Explain with legal provisions.
   ii) Can transgender claim the benefit of fundamental rights in India? Explain in light of decided cases and recent developments if any.

munotes.in

C. Mr. Suresh filed a writ petition in High Court under Art. 226 praying Writ of Mandamus but did not succeed. Now he wanted to file a Writ petition in the Supreme Court for the same matter under Art. 32 of the Constitution.

i) Can Mr. Suresh file a writ petition under Art. 32 of the Constitution? Explain with legal provisions.

ii) Is there any exception for a similar situation in Constitution Law?

D. Revati, was a second year B.A student of an aided college affiliated to University of Calicut. She was staying in hostel, where students are not permitted to use laptops and mobile phones from 10.00 pm to 6.00 am. If they use, they are expelled from the hostel. The college increased the time and issued notice that laptop and mobile phones are not permitted to be used from 6.00 pm to 6.00 am. When Revati and other students represented against this increase of time contending that their study is getting affected as they cannot use internet during this period, warden and Principal refused to hear the students and expelled Revati from the hostel. She filed a writ petition in the High Court contending that refusal to allow use of internet is breach of her fundamental right.

Answer the following:

i) Whether any fundamental right of Revati is breached? If yes, which fundamental right is breached? Write reasons for your answer

ii) Write name of the case and explain what is held by the Court.

Q.4 Write in detail. (Any two)

12 marks each : total marks 24

a. Write in detail about legislative relations of Centre and State.

b. Discuss the process of amendment of Constitution with relevant case laws.

c. Discuss Fundamental Right regarding freedom of professing religion.

d. "The Protection of Civil Rights Act, 1955 forbids the practice of untouchability to secure equality" Discuss.

******

2EDB91068CE737F5A29FB8A844D52068

munotes.in

वेळ: २ तास **गुण: ६०**

प्रश्न १ थोडक्यात लिहा, (दोन ते तीन वाक्यांपेक्षा जास्त नाही.) (कोणतेही सहा) १२ **गुण**

i) निर्देशक तत्त्वांप्रमाणे 'वितरणात्मक न्याय' स्पष्ट करा.
ii) वित्त आयोगाची कोणतीही दोन कार्ये लिहा.
iii) 'कलरेबल लेजीस्लॅशन' विशद करा.
iv) प्रोस्पेक्टिव्ह ओव्हररुलींग म्हणजे काय? सुप्रीम कोर्टाने हे कोणत्या केस मध्ये मांडले?
v) लोकसभेचा अध्यक्ष होण्यासाठी पात्रता निकष काय आहे?
vi) खासदार आणि आमदार निवडून आल्यानंतर पक्ष बदलण्यास मनाई करण्यासंबंधीच्या तरतुदी लिहा.
vii) केंद्रीय लोकसेवा आयोग (UPSC) ची कोणतीही दोन कार्ये लिहा.
viii) कोणत्या प्रकरणात सुप्रीम कोर्टाने भारतीय दंड संहितेचे कलम ४९७ (व्यभिचाराचा गुन्हा) असंवैधानिक घोषित केले?
ix) उच्च न्यायालयाच्या अतिरिक्त न्यायाधीशांची नेमणूक कधी करता येईल? त्यांचा कार्यकाळ किती?
x) आर्थिक आणीबाणी कधी जाहीर केली जाऊ शकते?

प्रश्न २ टीप लिहा. **(कोणत्याही दोन)** १२ **गुण**

i) विभक्ततेचा सिद्धांत
ii) अनुच्छेद २० खालील संरक्षण
iii) निवडणूक आयोग
iv) राष्ट्रपतींचे अधिकार

प्रश्न ३ खालील प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन) १२ **गुण**

१. श्री अमर आणि श्रीमती सरिता यांच्या लग्नाला ८ वर्षे झाली आहेत. श्री अमरचे आयेशासोबत विवाहबाह्य संबंध आहेत आणि त्यांना एकमेकांशी लग्न करायचे आहे. श्री अमर यांनी इस्लाम धर्म स्वीकारला आणि आयेशा यांच्याशी विवाह केला.
i) दुसरा विवाह वैध आणि कायदेशीर आहे का? का?
ii) सरला मुद्गल प्रकरणाच्या प्रकाशात श्री अमर आणि श्रीमती सरिता यांच्यातील विवाहाच्या स्थितीची चर्चा करा.

2. गौरी या ट्रान्सजेंडरने महानगरपालिकेची निवडणूक लढवण्यासाठी इच्छुक उमेदवार म्हणून फॉर्म भरला होता. तिचा फॉर्म ट्रान्सजेंडर असल्याने नाकारण्यात आला.
i) ट्रान्सजेंडर भारतात निवडणूक लढवू शकतो का? कायदेशीर तरतुदींसह स्पष्ट करा.
ii) ट्रान्सजेंडर भारतात मुलभूत हक्कांच्या लाभाचा दावा करू शकतात का? निर्णय घेतलेले प्रकरण आणि अलीकडील घडामोडी (असल्यास)च्या प्रकाशात स्पष्ट करा.

3. श्री सुरेश यांनी अनुच्छेद २२६ अंतर्गत उच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल केली. पण रिट ऑफ मँडमस यशस्वी झाले नाही. आता त्याला याच प्रकरणासाठी संविधानाच्या अनुच्छेद ३२अंतर्गत सर्वोच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल करायची होती.
i) श्री सुरेश संविधाना च्या अनुच्छेद ३२अंतर्गत रिट याचिका दाखल करू शकतात का? कायदेशीर तरतुदींसह स्पष्ट करा.
ii) घटनेमध्ये तत्सम परिस्थितीला अपवाद आहे का?

munotes.in

४. रेवती, कालिकत विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या अनुदानित महाविद्यालयात बीएच्या द्वितीय वर्षाची विद्यार्थिनी होती. ती वसतिगृहात राहात होती, जिथे विद्यार्थ्यांना रात्री 10.00 ते सकाळी 6.00 पर्यंत लॅपटॉप आणि मोबाईल फोन वापरण्याची परवानगी नाही. वापरल्यास त्यांना वसतिगृहातून काढून टाकले जाते. कॉलेजने बंदीची वेळ वाढवून संध्याकाळी ६.०० ते सकाळी ६.०० वाजेपर्यंत लॅपटॉप आणि मोबाईल फोन वापरण्यास परवानगी नसल्याची नोटीस बजावली.

रेवती आणि इतर विद्यार्थ्यांनी या कालावधीत इंटरनेट वापरता येत नसल्यामुळे त्यांच्या अभ्यासावर परिणाम होत असल्याचे सांगून या वेळेच्या वाढीविरोधात प्रतिनिधित्व केले तेव्हा वॉर्डन आणि मुख्याध्यापकांनी विद्यार्थ्यांचे ऐकण्यास नकार दिला आणि रेवतीला वसतिगृहातून बाहेर काढले. तिने इंटरनेट वापरावरची बंदी हे तिच्या मूलभूत अधिकारांचे उल्लंघन आहे ह्या मुद्द्यावर उच्च न्यायालयात रीट दाखल केली.

खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या:

i) रेवतीच्या कोणत्याही मूलभूत अधिकाराचा भंग झाला आहे का? जर होय, तर कोणत्या मूलभूत अधिकाराचा भंग होतो? तुमच्या उत्तराची कारणे लिहा

ii) ह्या केसचे नाव लिहा आणि कोर्टाने काय निर्णय दिला हे ते स्पष्ट करा.

प्रश्न ४ खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे लिहा. **(कोणतेही दोन)** २४ **गुण**

i) केंद्र आणि राज्य यांच्या विधीमंडळ संबंधांबद्दल तपशीलवार लिहा.

ii) संबंधित केस कायद्यांसह घटना दुरुस्तीच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.

iii) धर्म आणि धार्मिक चालीरीती आचरण्याच्या स्वातंत्र्याबाबत असलेल्या मूलभूत अधिकारावर चर्चा करा.

iv) “नागरी हक्क संरक्षण कायदा, १९५५ समानतेचं रक्षण व्हावं म्हणून अस्पृश्यतेच्या प्रथेला मनाई करतो” चर्चा करा.

2EDB91068CE737F5A29FB8A844D52068
munotes.in